

ПРОБЛЕМИ ФОРМУВАННЯ РЕСУРСНОЇ БАЗИ БАНКІВ УКРАЇНИ

Новікова Людмила Флорівна

*кандидат економічних наук, доцент,
доцент кафедри фінансів, банківської справи та страхування
Університету митної справи та фінансів*

Олексенко Віталій Вікторович

*магістр
Університету митної справи та фінансів*

Ресурсна база банку – кошти, залучені у пасиви з різних джерел та обсягах. Управління ресурсною базою банківської установи пов'язано з визначенням цілей мобілізації ресурсів; врахуванням зовнішніх та внутрішніх факторів впливу на банківську діяльність; визначенням критеріїв прийняття рішень та орієнтирів на майбутнє; застосуванням методичного інструментарію як основи формування ресурсів за критеріями їх вартості та обсягів; концептуального обґрунтування та реалізації депозитної політики на стратегічному, оперативному та тактичному рівнях; розробка стратегії управління недепозитними ресурсами. Формування ресурсної бази обумовлено специфікою діяльності банківської установи та нормативно-правовим регулюванням банківської діяльності.

Аналіз ресурсної бази банківської системи України за групами банків: 1 група – банки з державною часткою, 2 група – банки з іноземним капіталом, 3 група – банки з приватною власністю, показав наявність позитивних та негативних тенденцій. В цілому банківська система демонструє нарощення ресурсної бази переважно за рахунок збільшення коштів клієнтів, що є свідченням ефективної депозитної політики та швидкого адаптування під час війни.

Кошти клієнтів банків з державною часткою зросли на 49,7% за рахунок зростання коштів юридичних та фізичних осіб. Однак, одночасно маємо зростання коштів на вимогу, що, на нашу думку, є свідченням впливу нестабільної ситуації на процеси прийняття рішень клієнтами банків. Банки з державною часткою мають непокритий збиток, але наявна тенденція до його скорочення. Значно знизилась активність на міжбанківському ринку, що підтверджено скороченням коштів банків та коштів від НБУ (рис. 1).

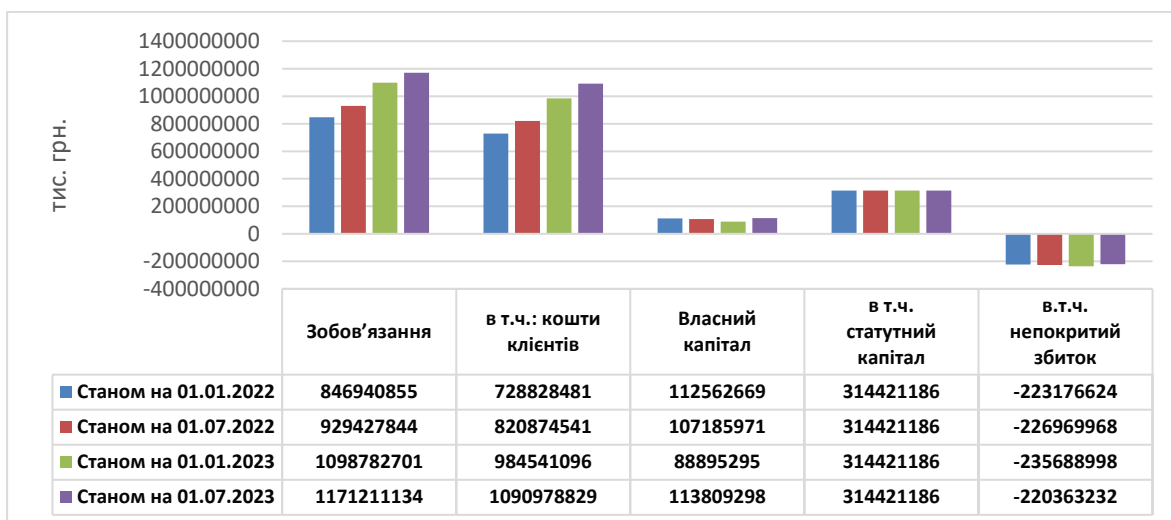


Рис. 1. Динаміка ресурсної бази банків з державною часткою, тис. грн

Джерело: складено автором на основі [1]

Ресурсна база банків групи банків з іноземним капіталом показує її скорочення станом на 01.07.2022 та подальше зростання, за рахунок зростання зобов'язань на 23,51% та скороченням власного капіталу на 0,34%. Кількість банків в групі скоротилася: так на початку аналізованого періоду їх було 20, в кінці – 15. Банківський ринок покинули: АТ «МР БАНК», ПАТ «Промінвестбанк», АТ «Ідея Банк», АТ «БАНК ФОРВАРД», АТ «БТА БАНК». Розмір непокритий збитку банків зменшився на 99,09%, а кошти клієнтів зросли на 33,9% (рис. 2).

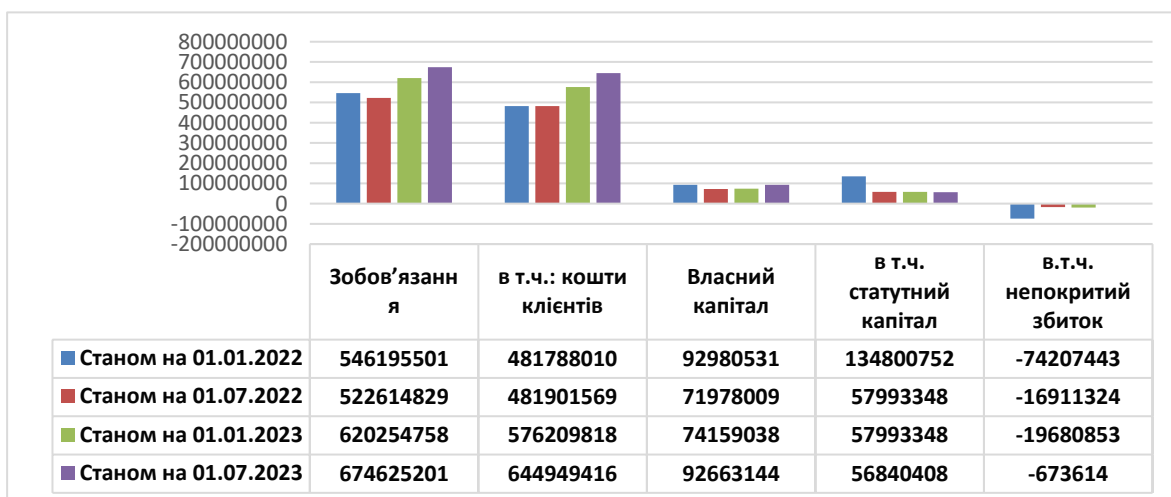


Рис. 2. Динаміка ресурсної бази банків з іноземним капіталом, тис. грн

Джерело: складено автором на основі [1]

Ресурсна база банків з приватним капіталом зросла на 12,16% за рахунок зобов'язань – 10,88% та власного капіталу – 22,50%. Зростання

зобов'язань пов'язане зі зростанням коштів клієнтів на 26,6%, причому збільшилися як кошти суб'єктів господарювання, так і кошти фізичних осіб. Кошти залучені від суб'єктів господарювання зросли на 5,61%, в тому числі кошти на вимогу скоротились на 5,07%. Кошти залучені від фізичних осіб зросли на 3,69%, в тому числі на вимогу на 3,05% (рис. 3).



Рис. 3. Динаміка ресурсної бази банків з приватним капіталом, тис. грн

Джерело: складено автором на основі [1]

Проведений аналіз ресурсної бази банків за групами показав, що більшість виявлених тенденцій співпадають, зокрема: збільшення ресурсної бази банків за рахунок нарощення коштів суб'єктів господарювання та небанківських фінансових установ і фізичних осіб; зменшення коштів банків та коштів від НБУ. Зростання ресурсної бази банків за рахунок коштів клієнтів відбувається переважно за рахунок коштів в іноземній валюті. Результати діяльності банків станом на 01.07.2022 року є збитковими по всім групам банків, станом на 01.07.2023 року найбільший прибуток показала група банків з приватним капіталом.

Отже, основними проблемами формування ресурсної бази банків є приріст коштів на вимогу та віддання переваги депозитам в іноземній валюті. Банківська система адекватно відреагувала на виклики військового часу та забезпечила управління ресурсною базою банків. Подальшими кроками має стати активізація депозитної політики банків з урахуванням потреб сьогодення.

Список використаних джерел:

1. Офіційний сайт Національного банку України. URL: <https://bank.gov.ua/ua/statistic/supervision-statist>